

INFORMĀCIJA,

saskaņā ar Ministru kabineta 2009. gada 20. janvārī noteikumi Nr. 60
“Noteikumi par obligātajām prasībām ārstniecības iestādēm un to
struktūrvienībām” 63.¹⁹ punktu un Valsts SIA “Rīgas psihiatrijas un
narkoloģijas centrs” iekšējo normatīvo aktu “Kārtība, kāda ievērojama
Alkohola, narkotisko un psihotropo vielu reibuma ekspertīzes nodaļā
medicīniskās pārbaudes laikā un informējot pārbaudāmās personas”
(apstiprināts 2011. gada 04. februārī)

1. Alkohola, narkotisko un psihotropo vielu reibuma ekspertīzes nodaļas Kīmiski toksikoloģiskajā laboratorijā lietotās izmeklēšanas metodes:

1. Narkotisko un psihotropo vielu identificēšana biomateriālā ar biočipu mikromatriču multiparametru tehnoloģiju un to rezultātu apstiprināšana
2. Kanabionīdu noteikšana bioloģiskajās vidēs
3. Amfetamīnu noteikšana bioloģiskajās vidēs
4. Opiātu noteikšana bioloģiskajās vidēs
5. Acetona pierādīšana urīnā
6. Karboksihemoglobīna noteikšana asinīs
7. Imovana noteikšana bioloģiskajās vidēs
8. Efedrīna un efedrona noteikšana bioloģiskajās vidēs
9. Klofelīna noteikšana bioloģiskajās vidēs
10. Dimedrola noteikšana bioloģiskajās vidēs
11. Ciklodola noteikšana bioloģiskajās vidēs
12. Promedola noteikšana bioloģiskajās vidēs
13. Fenotiazīna atvasinājumu noteikšana bioloģiskajās vidēs
14. Metadona noteikšana bioloģiskajās vidēs
15. Triciklisko antidepresantu noteikšana bioloģiskajās vidēs
16. LSD (dietilizergīnskābes dietilamīda) noteikšana
17. Fenciklidīna noteikšana bioloģiskajās vidēs
18. *Kokaīna noteikšana bioloģiskajās vidēs*
19. *Barbiturātu noteikšana bioloģiskajās vidēs*
20. 1,4-benzodiazepīna atvasinājumu noteikšana bioloģiskajās vidēs
21. Gamma-oksibutirāta noteikšana urīnā
22. Ketamīna noteikšana urīnā,
23. Ketamīna noteikšana asinīs,
24. Metakvalona noteikšana urīnā,
25. Propoksifēna noteikšana urīnā
26. B-adrenoblokātoru noteikšana urīnā

27. B-adrenoblokātoru noteikšana asinīs
28. Alkohola koncentrācijas noteikšana izelpojamā gaisā
29. Narkotisko, psihotropo vielu noteikšana nomazgājumos
30. Narkotisko, psihotropo vielu noteikšana lietiskajos pierādījumos
31. Tramadola noteikšana bioloģiskajās vidēs
32. Etilspirta noteikšana asinīs un urīnā

2. Prasības pacientu sagatavošanai pirms izmeklējamu paraugu savākšanas un faktorus, kas būtiski var ietekmēt izmeklējumu rezultātus

Bioloģiskās vides paraugu: asins, urīna, siekalu, nomazgājumu no rokām un mutes savākšana tiek veikta pirms nodošanas izmeklējumu veikšanai laboratorijā atbilstoši Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumiem Nr. 719 "Kārtība, kādā nosaka alkohola koncentrācija asinīs un izelpotajā gaisā un konstatē narkotisko vai citu apreibinošo vielu ietekmi", 4. pielikumā noteiktām prasībām un Ministru kabineta 2008.gada 02.jūnija noteikumu Nr.394 „Alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes pārbaudes kārtība" 5. pielikumā noteiktām prasībām.

Nomazgājumus no rokām un mutes savāc, ja to pieprasa policija.

Bioloģiskās vides materiāla nodošana notiek ar pārbaudāmās personas piekrišanu.

Pārbaudāmā persona var atteikties no bioloģiskās vides materiāla nodošanas.

Bioloģiskās vides materiālu paraugus ņem medicīniskās pārbaudes ietvaros Alkohola, narkotisko un psihotropo vielu reibuma ekspertīzes nodaļas medicīniskās pārbaudes kabinetā, urīnu – sanitārajā telpā ārstniecības personas uzraudzībā.

Ja medicīniskā pārbaude tiek veikta transportlīdzēja vadītājam saskaņā ar Ministru kabineta 2018. gada 27. novembra noteikumiem Nr. 719, bioloģiskās vides materiālu paraugu ņemšana laboratoriskiem izmeklējumiem un to glabāšana notiek saskaņā ar minēto noteikumu 4. pielikumu:

*4. pielikums
Ministru kabineta
2018. gada 27. novembra
noteikumiem Nr. 719*

Materiālu paraugu ņemšana laboratoriskiem izmeklējumiem un to glabāšana

I. Materiālu paraugu ņemšana alkohola noteikšanai bioloģiskā vidē un to glabāšana

1. Asins paraugam ņem līdz 20 ml asiņu no virspusējās vēnas vakutainerā, kas apstrādāts ar heparīnu.

2. Punkcijas vietā ādu apstrādā ar furacilīna šķīdumu (1:5000), rivanola šķīdumu (1:500) vai citu spirtu nesaturošu dezinfekcijas šķīdumu. Aizliegts ādu apstrādāt ar ēteri un spirta šķīdumiem.

3. Uzreiz pēc asins parauga ņemšanas vakutainera saturu vairākas reizes viegli sakrata.
4. Urīna paraugam ņem līdz 20 ml urīna sausā, vienreizējas lietošanas konteinerā, atstājot iespējami mazāk gaisa virs parauga virsmas. Konteineru hermētiski noslēdz.
5. Siekalu paraugam ņem līdz 10 ml siekalu sausā, vienreizējas lietošanas konteinerā, atstājot iespējami mazāk gaisa virs parauga virsmas. Konteineru hermētiski noslēdz.
6. Konteinerus un vakutainerus ar paraugiem apzīmogo un glabā ledusskapī, kur temperatūra nav augstāka par 4°C.
7. Uz katra konteineru un vakutaineru ir etiķete ar parauga numuru, ņemšanas datumu un laiku, pārbaudāmās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu vai dzimšanas gadu un datumu.
8. Pēc laboratoriskiem izmeklējumiem atlikušo izmeklējamā parauga daļu hermētiski aizvāko un 70 dienas glabā ledusskapī, kur temperatūra nav augstāka par 4°C. Pēc minētā termiņa paraugu iznīcina un sastāda norakstīšanas protokolu.

II. Materiālu paraugu ņemšana ķīmiski toksikoloģiskai izmeklēšanai un to glabāšana

9. Urīna paraugam ņem līdz 200 ml urīna sausā, vienreizējas lietošanas konteinerā. Konteineru hermētiski noslēdz ar vāciņu. Urīna paraugiem nav nepieciešami konservanti.
10. Asins paraugam ņem līdz 30 ml asiņu no virspusējās vēnas vakutainerā, kas apstrādāts ar heparīnu.
11. Punkcijas vietā ādu apstrādā ar furacilīna šķīdumu (1:5000), rivanola šķīdumu (1:500) vai citu spirtu nesaturošu dezinfekcijas šķīdumu. Aizliegts ādu apstrādāt ar ēteri un spirta šķīdumiem.
12. Uzreiz pēc asins parauga ņemšanas vakutainera saturu vairākas reizes viegli sakrata.
13. Siekalu paraugam ņem līdz 10 ml siekalu no personas, par kuru ir aizdomas par narkotisko vielu smēķēšanu vai kontaktu ar narkotiskajām vielām.
14. Pēc siekalu parauga ņemšanas mutes dobumu izskalo ar 10–20 ml 70 % etilspirta (lai nepieļautu rīšanu, spirtu piesātina ar nātrija hlorīdu).
15. Siekalas un šā pielikuma 14. punktā minēto noskalojumu sajauc kopā vienā konteinerā.
16. Šā pielikuma 13. punktā minētajā gadījumā pārbaudāmai personai pēc darbinieka pieprasījuma ņem arī nomazgājumus no rokām, mutes un deguna. Nomazgājumus no delnas un roku pirkstiem, mutes un deguna iegūst, tos noberžot ar vates vai marles tamponu, kas samērcēts 70 % etilspirtā un izžāvēts. Tamponus ar nomazgājumiem no rokām, mutes un deguna ņem un iepakoj katru atsevišķi, nepieļaujot savstarpēju saskari.

17. Tamponu iesaiņo atsevišķi no noskalojumiem un siekalām (uz izmeklēšanu nosūta arī atsevišķi iesaiņotu tīru vates vai marles tamponu –kontrolparaugu, kas iemērcēts 70 % etilspirtā un izžāvēts).

18. Siekalu paraugu un noskalojumus ņem pēc personas izmeklēšanas un pēc paraugu ņemšanas alkohola koncentrācijas noteikšanai. Līdz paraugu ņemšanai personai nav atļauts dzert vai mazgāt rokas.

19. Bioloģiskās vides paraugus konteineros un vakutaineros no materiālu paraugu ņemšanas dienas glabā ledusskapī 70 dienas. Pirmās 35 dienas materiālu paraugus glabā ledusskapī, kur temperatūra nav augstāka par 4°C, pārējās 35 dienas materiālu paraugus ievieto ledusskapī saldējamā kamerā (mīnus 18°C). Pēc tiesībsardzības iestāžu pamatota rakstiska pieprasījuma, ja nepieciešama ilgāka glabāšana, materiālu paraugus uzglabā ledusskapī saldējamā kamerā (mīnus 18°C). Pēc minētā termiņa beigām materiāla paraugus iznīcina un sastāda norakstīšanas protokolu.

20. Uz katra konteineru un vakutainera ir etiķete ar parauga numuru, ņemšanas datumu un laiku, pārbaudāmās personas vārdu, uzvārdu, personas kodu vai dzimšanas gadu un datumu.

Bioloģiskās vides paraugu ņemšana norādītajā veidā izslēdz neparedzētu faktoru iespēju, kas var būtiski ietekmēt izmeklējumu rezultātus.

Ja medicīniskā pārbaude tiek veikta saskaņā ar Ministru kabineta 2008. gada 02. jūnija noteikumiem Nr. 394, bioloģiskās vides materiālu paraugu ņemšana laboratoriskiem izmeklējumiem un to glabāšana notiek saskaņā ar minēto noteikumu 5. pielikumu:

*5.pielikums
Ministru kabineta
2008.gada 2.jūnija
noteikumiem Nr.394*

Materiālu paraugu ņemšana laboratoriskiem izmeklējumiem un to glabāšana

(Pielikums grozīts ar MK [22.05.2012.](#) noteikumiem Nr.352)

I. Materiālu paraugu ņemšana alkohola noteikšanai bioloģiskā vidē un to glabāšana

1. Asins paraugam ņem 15–20 ml asiņu no virspusējās vēnas vakutainerā, kas apstrādāts ar heparīnu.
2. Punkcijas vietā ādu apstrādā ar furacilīna šķīdumu (1 : 5000), rivanola šķīdumu (1 : 500) vai citu spirtu nesaturošu dezinfekcijas šķīdumu. Aizliegtas ādu apstrādāt ar ēteri un spirta šķīdumiem.
3. Uzreiz pēc asins parauga ņemšanas vakutainera saturu vairākas reizes viegli sakrata.
4. Urīna paraugam ņem 15–20 ml urīna sausā vienreizējās lietošanas konteinerā, atstājot iespējami mazāk gaisa virs parauga virsmas. Konteineru hermētiski noslēdz.

5. Siekalu paraugam ņem 10 ml siekalu sausā vienreizējās lietošanas konteinerā, atstājot iespējami mazāk gaisa virs parauga virsmas. Konteineru hermētiski noslēdz.
6. Konteinerus un vakutainerus ar paraugiem apzīmogo un glabā ledusskapī, kur temperatūra nav augstāka par 4 °C.
7. Uz katra konteineru un vakutaineru ir etiķete ar parauga numuru, ņemšanas datumu un laiku, pārbaudāmās personas vārdu, uzvārdu, dzimšanas gadu vai personas kodu un tās ārstniecības personas vārdu un uzvārdu, kura ņēma paraugu.
8. Pēc laboratoriskiem izmeklējumiem atlikušo izmeklējamā materiāla parauga daļu hermētiski aizvāko un iespējamiem kontroles izmeklējumiem 35 dienas glabā ledusskapī, kur temperatūra nav augstāka par 4 °C. Pēc minētā termiņa materiāla paraugu iznīcina un sastāda norakstīšanas aktu. Ja ir saņemts šo noteikumu [6.](#) vai [7.punktā](#) minētās personas pamatots iesniegums, materiāla parauga glabāšanas termiņu pagarina līdz 70 dienām no materiāla parauga ņemšanas dienas un materiāla paraugu ievieto saldējamā kamerā.

II. Materiālu paraugu ņemšana ķīmiski toksikoloģiskai izmeklēšanai un to glabāšana

9. Urīna paraugam ņem 100–200 ml urīna sausā vienreizējās lietošanas konteinerā. Konteineru noslēdz ar vāciņu. Urīna paraugiem nav nepieciešami konservanti.
10. Asins paraugam ņem 20–30 ml asiņu no virspusējās vēnas vakutainerā, kas apstrādāts ar heparīnu.
11. Punkcijas vietā ādu apstrādā ar furacilīna šķīdumu (1 : 5000), rivanola šķīdumu (1 : 500) vai citu spirtu nesaturošu dezinfekcijas šķīdumu. Ādu aizliegts apstrādāt ar ēteri un spirta šķīdumiem.
12. Uzreiz pēc asins parauga ņemšanas vakutainera saturu vairākas reizes viegli sakrata.
13. Siekalu paraugam ņem 10 ml siekalu, ja ir aizdomas, ka persona ir lietojusi narkotiskās vielas.
14. Pēc siekalu parauga ņemšanas mutes dobumu izskalo ar 10–20 ml 70 % etilspirta (lai nepieļautu rīšanu, spirtu piesātina ar nātrija hlorīdu).
15. Siekalas un šī pielikuma 14.punktā minēto noskalojumu sajauc kopā vienā konteinerā.
16. Šī pielikuma 13.punktā minētajā gadījumā pārbaudāmai personai ņem arī nomazgājumus no rokām. Nomazgājumus no delnas un roku pirkstiem iegūst, tos noberžot ar vates tamponu, kas samērcēts 70 % etilspirtā.
17. Tamponu iesaiņo atsevišķi no noskalojumiem un siekalām (uz izmeklēšanu nosūta arī atsevišķi iesaiņotu tīru vates tamponu).
18. Siekalu paraugu un noskalojumus ņem pēc personas izmeklēšanas un pēc paraugu ņemšanas alkohola koncentrācijas noteikšanai.

19. Konteinerus un vakutainerus ar materiāla paraugiem 35 dienas no materiāla parauga ņemšanas dienas glabā ledusskapī, kur temperatūra nav augstāka par 4 °C. Pēc minētā termiņa materiāla paraugu iznīcina un sastāda norakstīšanas aktu. Ja ir saņemts šo noteikumu 6. vai 7.punktā minētās personas pamatots iesniegums, materiāla parauga glabāšanas termiņu pagarina līdz 70 dienām no materiāla parauga ņemšanas dienas un materiāla paraugu ievieto saldējamā kamerā.

20. Paraugus, kurus izmeklē, lai noteiktu kokaīnu, trankvilizatorus un tropāna alkaloīdus, uzreiz sasaldē un glabā saldējamā kamerā.

21. Uz katra konteineru un vakutaineru ir etiķete ar parauga numuru, ņemšanas datumu un laiku, pārbaudāmās personas vārdu, uzvārdu, dzimšanas gadu vai personas kodu, nosūtījuma protokola numuru, tās vielas nosaukumu, kuras noteikšanai izmeklējums paredzēts, un tās ārstniecības personas vārdu un uzvārdu, kura ņēma paraugu.

Bioloģiskās vides paraugu ņemšana norādītajā veidā izslēdz neparedzētu faktoru iespēju, kas var būtiski ietekmēt izmeklējumu rezultātus.

3. Termiņi, kādā tiek veikti izmeklējumi

Izmeklējumu veikšanas termiņi atkarīgi no ķīmiski-toksikoloģiskā izmeklējuma sarežģītības (atkarīgs no noteicamo vielu daudzuma bioloģiskās vides materiāla paraugā), laboratorijas noslogotības.

4. Laikposms, kurā iespējams pieprasīt atkārtotus un papildu izmeklējumus

Pārbaudāmā persona, ja nepiekrīt izmeklējumu rezultātiem, atkārtotu atlikušā vielas materiāla izmeklējumu var pieprasīt mēneša laikā no parauga ņemšanas dienas.

Atkārtotu izmeklējumu apmaksā pieprasītājs.

5. Izmeklējamo paraugu savākšanas, ņemšanas, markēšanas, uzglabāšanas nosacījumi un izmeklējamo paraugu ņemšanas laboratorijas ierīču izvēli un lietojums.

Materiālu paraugu ņemšana un glabāšana noteikta ar Ministru kabineta noteikumiem Nr. 719 (transportlīdzekļu vadītājiem) un Nr. 394

Skatīt 2. punktā ietvertos Ministru kabineta noteikumu pielikumus.

6. Izmeklējamā parauga atraidīšanas kritēriji

Ja saņemts pamatots iesniegums par atkārtotu bioloģiskās vides materiāla parauga izmeklēšanu, bet pēc pirmā izmeklējuma atlikušais bioloģiskās vides materiāla parauga atlikums nav pietiekams izmeklējuma veikšanai, personai, kas pieprasījusi atkārtotu izmeklējumu, tiek sagatavota rakstveida atbilde, paskaidrojot šo izmeklēšanas neiespējamības iemeslu.

Alkohola, narkotisko un psihotropo vielu reibuma ekspertīzes nodaļa no ārstniecības iestādēm pieņem vienīgi tādus bioloģiskās vides materiāla paraugus, kas ņemti, sagatavoti un glabāti atbilstoši 2018. gada 27. novembra noteikumu Nr. 719 "Kārtība, kādā nosaka alkohola koncentrācija asinīs un izelpotajā gaisā un konstatē narkotisko vai citu apreibinošo vielu ietekmi", un Ministru kabineta 2008.gada 02.jūnija noteikumu Nr.394 „Alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes pārbaudes kārtība" prasībām.

Alkohola, narkotisko un psihotropo vielu reibuma ekspertīzes nodaļa nepieņem personas iesniegumu par pārbaudes (arī atkārtotas) veikšanu, ja iesniedzējs nevar uzrādīt personu apliecinošu dokumentu - pasi vai personas apliecību.

Alkohola, narkotisko un psihotropo vielu reibuma ekspertīzes nodaļa var atteikties pieņemt personas urīna paraugu, ja ārstniecības persona, kuras uzraudzībā ņem urīna paraugu, konstatē, ka persona izmanto negodīgus paņēmienus (mēģina nodot iepriekš sagatavotu urīna paraugu vai pievieno paraugam kādu šķidrumu u.c.).

7. Īpaša rīcība un nosacījumi izmeklējamā parauga transportēšanai

Laboratorija izmeklējumus veic uz vietas, izmeklējamos paraugus netransportē.

8. Izmeklējuma pieprasījuma veidlapas lietošana

Personai, kura vēlas veikt medicīnisko pārbaudi, Alkohola, narkotisko un psihotropo vielu reibuma ekspertīzes nodaļā jāiesniedz rakstveida iesniegums, kura forma noteikta Ministru kabineta 2008. gada 2. jūnija noteikumu Nr. 394 "Alkohola, narkotisko, psihotropo vai toksisko vielu ietekmes pārbaudes kārtība" 3. pielikumā "Iesniegums medicīniskās pārbaudes veikšanai".

Ja pārbaudāmā persona nepiekrīt Valsts SIA "Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs" veiktas medicīniskās pārbaudes rezultātiem, pārbaudāmā persona mēneša laikā ir tiesīga pieprasīt veikt atkārtotu bioloģiskās vides laboratorisku izmeklēšanu. Galīgo atzinumu pēc atkārtotu laboratorisko izmeklējumu rezultātu saņemšanas sniedz cits ārstniecības iestādes ārsts.

Iesnieguma veidlapu atkārtotai bioloģiskās vides materiāla veikšanai laboratorijā persona, pēc kuras pieprasījuma veikta medicīniskā pārbaude, var saņemt Alkohola, narkotisko un psihotropo vielu reibuma ekspertīzes nodaļā.

Iesniedzot iesniegumu, fiziskai personai jāuzrāda personu apliecinošs dokuments (pase, personas apliecība) un jāveic pakalpojuma apmaksā atbilstoši Valsts SIA "Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs" cenrādim.